

Απροϋπόθετες απαλλαγές στα Θρησκευτικά; (Σταύρος Γιαγκάζογλου, Δρ Θ., Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου)

/ [Πεμπτούσια](#)

1. Το δικαίωμα της απαλλαγής

Το άρθρο 16 παρ. 2 του Συντάγματος προβλέπει την καλλιέργεια και ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης των μαθητών στη δημόσια εκπαίδευση. Επειδή, όμως, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1, «Η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη» και «Κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη...», για τη θρησκευτική αγωγή προβλέπονται απαλλαγές και εξαιρέσεις, όταν ορισμένοι μαθητές ή οι κηδεμόνες τους το αιτούνται. Η θρησκευτική ελευθερία, η οποία αποτελεί συνταγματική επιταγή αλλά και όρο του Ν. 1566, διασφαλίζεται στη δημόσια εκπαίδευση με τη γνώση και τον διάλογο. Κι αυτό γιατί συχνά η έλλειψη γνώσης υπονομεύει τη θρησκευτική ελευθερία, καθώς καθιστά τον απληροφόρητο για το εν γένει θρησκευτικό φαινόμενο μαθητή ευάλωτο σε θρησκευτική παραπλάνηση. Ωστόσο, οι γονείς έχουν το δικαίωμα να εξασφαλίζουν για τα παιδιά τους μόρφωση και εκπαίδευση, η οποία να συμφωνεί με τις δικές τους θρησκευτικές και φιλοσοφικές πεποιθήσεις (Προσθ. Πρωτ. 1, αρθρ. 2 ΕΣΔΑ).

Πηγή: bi1.ciel.info

2. Ποιοι και γιατί απαλλάσσονται

Η θρησκευτική ελευθερία διασφαλίζεται στην εκπαίδευση με τη γνώση και με τον διάλογο, αλλά και με το δικαίωμα της απαλλαγής από το μάθημα των Θρησκευτικών. Όπως πάντοτε γινόταν και συνεχίζει να γίνεται στο ελληνικό δημόσιο σχολείο, δικαίωμα απαλλαγής από το μάθημα έχουν οι αλλόθρησκοι, οι ετερόδοξοι και εκείνοι οι μαθητές που, για σοβαρούς λόγους θρησκευτικής συνείδησης, το επιθυμούν. Ωστόσο, το μέτρο της απαλλαγής δεν μπορεί να ισχύει για όλους τους μαθητές, δηλαδή και για τους ορθόδοξους. Γιατί όταν γενικεύεται η δυνατότητα απαλλαγής, χωρίς μάλιστα να απαιτείται εξήγηση ή άλλη τεκμηρίωση, τότε ένα μάθημα που ανήκει στον κορμό των μαθημάτων γενικής παιδείας, όπως είναι το μάθημα των Θρησκευτικών, καθίσταται αυτομάτως μάθημα προαιρετικό. Με την ίδια λογική, μια σειρά άλλων μαθημάτων, όπως η Ιστορία ή η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή θα ήταν δυνατό για ορισμένες ομάδες μαθητών του ελληνικού σχολείου να γίνουν προαιρετικά μαθήματα. Θα ήταν ακόμη δυνατό οποιοδήποτε θρησκευτικό στοιχείο ή αναφορά εμπεριέχεται στα διδακτικά βιβλία να ζητείται να αφαιρεθεί, εφόσον κάποιος μαθητής έχει διαφορετική άποψη ή πεποίθηση ανάλογα με τις θρησκευτικές, φιλοσοφικές ή ιδεολογικές τους προτιμήσεις.

Επισημαίνεται πάντως ότι αυτό που επιχειρεί η απροϋπόθετη και δίχως τεκμηρίωση δυνατότητα απαλλαγής να θεραπεύσει, δηλαδή, τη μη αποκάλυψη των ατομικών θρησκευτικών πεποιθήσεων, εντέλει επιτυγχάνονται τα εντελώς αντίθετα, δηλαδή, η απαλλαγή στην πράξη προκαλεί διαχωρισμό και διακρίσεις μεταξύ των μαθητών.

3. Η Ευρωπαϊκή πραγματικότητα και το δικαίωμα στη γνώση

Το μάθημα των Θρησκευτικών είναι ενταγμένο από συστάσεως του ελληνικού κράτους στον κορμό των μαθημάτων του σχολείου, τα δε αναλυτικά προγράμματα του μαθήματος, όπως και όλων των άλλων μαθημάτων, είναι νόμος του κράτους. Από τότε μέχρι σήμερα, το μάθημα έχει αλλάξει πολλές φορές ύφος και περιεχόμενο, ανάλογα με τις εκάστοτε απαιτήσεις και τα δεδομένα της κάθε εποχής. Όμως πάντοτε η ελληνική Πολιτεία είχε αυτή και όχι άλλος φορέας την εποπτεία, τον διαρκή έλεγχο, τον σχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών και των βιβλίων αλλά και τον διορισμό, την επιμόρφωση και αξιολόγηση των θεολόγων εκπαιδευτικών. Ακόμη, κατά το Σύνταγμα, η Πολιτεία μεριμνά ώστε, παρέχοντας θρησκευτική αγωγή, να μην παραβιάζεται η θρησκευτική ελευθερία κανενός.

Από τις βασικότερες επιδιώξεις της εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι να εφοδιάσει τους μαθητές με τα στοιχεία εκείνα που είναι απαραίτητα, ώστε να ζήσουν αρμονικά στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες της Ευρώπης και του κόσμου. Να γνωρίσουν, δηλαδή, οι μαθητές, όχι μόνο τη δική τους θρησκευτική κληρονομιά, αλλά και τις θρησκευτικές παραδόσεις και αξίες και άλλων ανθρώπων. Η επιδίωξη αυτή πέραν του ότι στοχεύει, με βάση τη γνώση, στον σχηματισμό μιας κοινωνίας ανεκτικότερης στην ετερότητα, υλοποιεί παράλληλα και το δικαίωμα του παιδιού στη γνώση.

Ασκώντας το έργο αυτό η Πολιτεία, μπορεί να προφυλάσσει το σχολείο από εκδηλώσεις θρησκευτικού φονταμενταλισμού και άλλες ακραίες εκδηλώσεις θρησκευτικής πίστης, αλλά και να αποτρέπει, στο μέτρο του δυνατού, την ανάπτυξη επικίνδυνων για το κοινωνικό σώμα θρησκευτικών ομάδων ή σεκτών.

[Συνεχίζεται]